

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Bevarandeplan för Natura 2000-område

Övingen

- Områdeskod
SE0310433

- Bevarandeplanen
reviderad/fastställd
2016-12-12
2006-09-26

- Beteckning
0600-40-0433

Bakgrund

Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut Natura 2000-områden. Genom utpekandet åtar sig länderna att naturmiljöerna och arterna i varje område långsiktigt ska bevaras. Natura 2000-nätverket är viktigt i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I de båda direktiven listas särskilt värdefulla naturmiljöer och arter.

Bevarandeplan

Bevarandeplanen beskriver området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturmiljöer och arter som ska vara i gynnsamt bevarandetilstånd. Även vad som kan påverka Natura 2000-området negativt, behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, liksom uppföljning beskrivs också. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen och kan revideras när ny kunskap tillkommer eller om omständigheterna i eller utanför området ändras.

Lagstiftning

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kapitlet 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Tillstånd krävs inte för de åtgärder som behövs för skötseln av naturmiljöerna i området. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument utan ett underlag för prövningar av eventuella åtgärder i Natura 2000-området.

Kontakt

Vid frågor om Natura 2000 kontakta Länsstyrelsen:

- Telefon växel: 010-22 36 000
- E-post: jonkoping@lansstyrelsen.se

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0310433 Övingen

Kommun: Sävsjö

Områdets totala areal: 237,3 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-12-12

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2006-09-26

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1998-12-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3130 - Ävjestrandsjöar

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000 är att säkerställa den långsiktiga överlevnaden för Europas mest värdefulla och hotade naturtyper och arter. I varje enskilt Natura 2000-område är syftet att prioriterade naturtyper och arter bevaras så att området på bästa sätt bidrar till gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

I Natura 2000-området är det prioriterade bevarandevärdet sjön.

Motivering: Området har höga värden knutna till naturtypen ävjestrandsjöar. Sjön har en artrik fiskfauna och god vattenkvalitet.

Prioriterade åtgärder: Hänsyn i omgivande mark för att värna vattenkvaliteten och bevara en ekologiskt funktionell kantzoon.

Beskrivning av området

Övingen är en näringsfattig klarvattensjö som förts till naturtypen ävjestrandsjöar. Sjön är cirka 237 hektar stor och har ett största djup noterat till 27,5 meter. Den teoretiska omsättningstiden är 5,5 år, vilket är ovanligt högt för regionen. Stränderna är mångformiga och mestadels branta, på många håll utgörs de av klipphällar. Vattenväxtligheten är sparsamt utbredd. De typiska

vattenväxterna notblomster och strandpryl förekommer i sjön.

Bland häckande sjöberoende fågel märks bl.a. storlom. Förekommande fiskarter är abborre, benlöja, bergsimpa, braxen, gädda, lake, mört, sik och sutare. Ålen är troligen försvunnen eftersom den inte kan ta sig upp till sjön på grund av de vandringshinder som finns nerströms i vattensystemet. Sutaren är introducerad under 1900-talet. I bottenfaunan förekommer de regionalt sällsynta nattsländearterna *Lype reducta* och *Notidobia ciliaris*. Flodkräfta har tidigare funnits i sjön men är numera utslagen och sedan 1985 ersatt med den främmande arten signalkräfta.

Övingen ingår i Lagans vattensystem. Avrinningsområdet är 1460 hektar stort. Tillrinningsområdet domineras av skogsmark med inslag av odlingsmark. Myrmark förekommer i mycket ringa omfattning. Sjöns närmaste omgivning utgörs av barr-, bland- och lövskog samt en mindre andel betes- och åkermark.

Övingen är naturvärdesbedömd enligt System Aqua år 2003 och bedömdes ha ett mycket högt naturvärde. Sjön är även klassad som ett nationellt särskilt värdefullt vatten ur naturvårdssynpunkt.

Sjön ligger inom åtgärdsområde för kalkning men berörs inte av några kalkningsåtgärder.

Övingens fiskfauna bedömdes vid provfiske 1997 och 2007, beståndet visade inte på försurnings- eller övergödningspåverkan vid något av tillfällena.

Sjön har få bestående ingrepp, är inte reglerad och markanvändningen i närmiljön har låg intensitet. Viss bebyggelse förekommer kring sjön.

Vattenförvaltningens senaste klassning av Övingen är god ekologisk status och ej klassad kemisk status. Sjön uppnår ej god kemisk status med avseende på kvicksilver och PBDE, då gränsvärdena för dessa ämnen överskrids i alla Sveriges ytvattenförekomster. Sjön har en god buffringsförmåga mot försurning och de senaste årens lägsta uppmätta pH är 6,8 (uppmätt i sjö nedströms). Aktuella uppgifter om vattenkemi för sjön saknas.

Vad kan påverka negativt

- Förändring av sjöns naturlighet och flödesregim, t.ex. vandringshinder, reglering, dikning, vattenuttag, grumling, för reglerade vattendrag även ekologiska försämringar som sänkt minimitappning, ökad korttidsreglering etc.
- Skogsbruk i närområdet utan lämnande av skyddszoner i sådan utsträckning som behövs av hänsyn till växt- och djurlivet, kulturmiljön och landskapsbilden (se Skogsvårdslagen 30 § och dess föreskrifter).
- Avsaknad av ekologiskt funktionell kantzoon.
- Försämrade vattenkvalitet genom påverkan av föroreningar, näringsämnen, bekämpningsmedelsrester, grumling, humusämnen etc., t.ex. körsador i skogsbruk, läckage av näringsämnen eller bekämpningsmedelsrester, dagvatten som kan påverka vattenkvaliteten.
- Rensning av till sjön mynnande diken, om det innebär att fisket kan skadas (se 11 kap. 15 §

Miljöbalken om skyldighet att göra anmälan till länsstyrelsen om fisket kan skadas, avser både allmänt och enskilt fiske och både yrkesfiske och fritidsfiske).

- Förändring av sjöns naturliga artsammansättning och konkurrensförhållanden, t.ex. påverkan av främmande arter, genom utsättning av främmande arter, för hårt eller ensidigt fisketryck etc.
- Minskning av arealen naturliga strandmiljöer, t.ex. exploatering utmed sjön etc.

Generella texter kring vad som påverkar naturtyper och arter negativt finns även i Naturvårdsverkets naturtyps- och arts specifika vägledningar.

Bevarandeåtgärder

Sjön omfattas av strandskydd 100 meter. EU:s ramdirektiv för vatten utgör grund för skydd av vatten. Direktivet har införlivats i svensk lagstiftning genom förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön. Syftet med lagstiftningen är bl.a. att ställa krav på icke försämring av ytvatten med avseende på både ekologisk och kemisk status. Ytterligare skydd, utöver dessa och skogsvårdslagens och miljöbalkens allmänna bestämmelser, bedöms för närvarande inte behövas.

Fisket i Övingen regleras i dag av Hultsjö södra fiskevårdsområdesförening. Föreningens regler måste vara utformade så att fisketrycket inte blir för hårt på framför allt sik. En översyn av befintligt regelverk bör göras och fiskevårdsområdesföreningen bör anta mål för förvaltningen av siken. Eventuellt bör en fiskevårdsplan tas fram.

Vattenprovtagningen bör utökas till att även omfatta närsalter och joner samt syreprofil över sjöns djuphåla.

Vid åtgärder som utförs i anslutning till sjön eller tillrinnande vattendrag ska en skyddszon finnas mot vattnet. Denna skyddszon får i varje enskilt fall anpassas efter åtgärden samt hur den kan tänkas påverka sjön och dess värden.

Rensning av diken i anslutning till Övingen ska i möjligaste mån undvikas. Om rensning ändå genomförs ska skyddsåtgärder genomföras för att minimera tillförseln av sediment till sjön.

Vattenanpassade gröna skogsbruksplaner bör tas fram för skog kring sjön.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**3130 - Ävjestrandsjöar**

Areal: 237,5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Övingen är klassad som naturtypen ävjestrandsjö.

Mer generell information om naturtypen finns i Naturvårdsverkets naturtypsspecifika vägledning.

Bevarandemål

Ävjestrandsjöar ska ha relativt klart vatten och präglas av naturliga vattenståndsfluktuationer. Sjön ska ha stränder som tidvis blottläggs och som under dessa perioder hyser annuell pionjärvegetation. Området ska nå minst god ekologisk status enligt vattenförvaltningens miljö kvalitetsnormer. Vattenstatusen ska inte påverkas av gödning eller skogsbruk i sjöns närområde. Artsammansättningen ska vara naturlig och det ska vara fria vandringsvägar i anslutande vattensystem. Vattnet ska ha inslag av typiska arter som t.ex. notblomster, strandpryl och öring. Arealen ävjestrandsjöar ska vara minst 237 hektar vid medelvattenstånd.

Bevarandetillstånd

Naturtypen ävjestrandsjöar bedöms ha gynnsamt bevarandetillstånd. Det innebär att naturtypen är ganska välbevarad, och i huvudsak har kvar viktiga strukturer och funktioner, eller med relativt små insatser kan restaureras så att strukturer och funktioner återskapas. Förutsättningarna för att bevara naturtypens värden på lång sikt är goda.

Dokumentation

Länsstyrelsen i Jönköpings län. 2000: Nätprovfiske i Allgunnen, Stora Värmen, Svinasjön och Övingen. Meddelande 2000:40.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. 2003: Naturvärdesbedömning sjöar- Mörrumsån och Lagan i Jönköpings län. Meddelande 2003:3.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. 2005. Databas sjöregister.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. 2005: Fiskregistret.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. 2005: Vattenkemidatabasen.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. 2005. Förslag till värdefulla vattenmiljöer. Arbetsmaterial skickat till Naturvårdsverket maj 2005.

Länsstyrelsen i Jönköpings län, 2006: Arbetsmaterial från basinventering 2006.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. 2009. Värdefulla vatten i Jönköpings län. Meddelande 2009:23. Modernt ortofoto.

VISS (Vatteninformationssystem Sverige). 2016. Övingen.

Bilagor

Kartbilaga (översiktskarta).

Natura 2000-område

Övingen

(SE0310433)

Bilaga
översiktskarta

1:20 000

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

Natura 2000-område

 Övingen

